

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор КПТМЛ

_____ В.М.ПЕНТЕГОВ

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Криворізького професійного транспортно-металургійного ліцею

СХВАЛЕНО

На засіданні педагогічної ради

Протокол № від _____ 2021 року

ЗМІСТ

I. Загальні положення.

II. Стратегія та процедури забезпечення якості освіти.

III. Напрями оцінювання якості освітньої діяльності КПТМЛ:

- Система та механізми забезпечення академічної доброчесності.
- Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти.
- Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.
- Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.

IV. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.

V. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою

VI. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти.

I. Загальні положення.

Головною метою освітньої діяльності Криворізького професійного транспортно-металургійного ліцею є реалізація потреб громадян у повній загальній середній освіті та професійній (професійно-технічній) освіті, оволодінні робочими професіями, спеціальностями, кваліфікацією відповідно до їх інтересів, здібностей, стану здоров'я, діяльність яких пов'язана зі складною організацією праці, як правило, з числа випускників загальноосвітніх шкіл. Досягти даної мети можна, забезпечивши високий рівень якості освіти. Закон України «Про освіту» визначає якість освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», а якість освітньої діяльності – як «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» (пункти 29, 30 частини 1 статті 1). Отже, якість освіти розглядається у нерозривній єдності якості процесу (діяльності) і якості результату. Якість освітнього процесу (діяльності) є невід'ємною складовою якості освіти, яка залежить від

якості освітнього середовища, включає якісні і кількісні характеристики освітнього процесу, якість професійної компетентності викладачів, якість організаційно-управлінської компетентності.

Основною місією Криворізького професійного транспортно-металургійного ліцею є формування особистості з усвідомленою громадянською позицією, яка готова до конкретного вибору свого місця в житті, відкрита до міжкультурного діалогу і здатна змінити на краще своє життя і життя своєї країни. На формування внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності і якості освіти впливають вище зазначені чинники. Запровадження внутрішньої системи забезпечення якості – **стратегічне рішення закладу**, яке покликане допомогти поліпшити її загальну дієвість та забезпечити міцну основу для ініціатив щодо її ефективного та сталого розвитку.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у КПТМЛ розроблено відповідно до вимог частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту», ст. 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Статуту закладу освіти.

Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості спирається на такі принципи:

Дитиноцентризм. Головним суб'єктом, на якого спрямована освітня діяльність ліцею, є здобувач освіти.

Автономія закладу освіти, яка передбачає самостійність у виборі форм і методів навчання, визначення стратегії і напрямів розвитку закладу освіти, які відповідають нормативно-правовим документам, Державним стандартам загальної середньої освіти та стандартам професійної (професійно-технічної) освіти.

Цілісність системи управління якістю. Усі компоненти діяльності закладу освіти взаємопов'язані, це створює взаємозалежність між ними. Наприклад, якість освіти залежить від оптимального добору педагогічних кадрів, мотивуючого освітнього середовища, використання освітніх технологій, спрямованих на оволодіння ключовими компетентностями, сприятливої для творчої роботи психологічної атмосфери. Зниження якості хоча б одного названого компоненту знизить у цілому якість освіти.

Постійне вдосконалення. Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти – це постійний процес, за допомогою якого відбувається вдосконалення освітньої діяльності, підтримується дієвість закладу, забезпечується відповідність змінам у освітній сфері, створюються нові можливості тощо.

Вплив зовнішніх чинників. Система освітньої діяльності у закладі освіти не є замкнутою, на неї безпосередньо впливають зовнішні чинники – засновник, замовники кадрів, місцева громада, освітня політика держави.

Гнучкість і адаптивність. Система освітньої діяльності змінюється під впливом сучасних тенденцій розвитку суспільства.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти дозволяє керівництву КПТМЛ постійно забезпечувати систематичне, неухильне вдосконалення якості освітньої діяльності та якості професійної освіти, а отже, досягнути головної мети освітньої діяльності закладу.

Терміни та їх визначення, що вживаються в Положенні:

Академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час теоретичного та практичного навчання, провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

Академічний плагіат- оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

Інструмент - засіб, спосіб для досягнення чогось;

Критерії - вимоги для визначення або оцінки людини, предмета, явища (або: ознака, на підставі якої виробляється оцінка);

Механізм - комплексний процес, спосіб організації;

Моніторинг якості освіти - система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей;

Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти, несвоєчасні записи в класних журналах результатів оцінювання;

Обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу;

Положення - локально-правовий акт, що визначає основні правила організації, описує мету, структуру, взаємні обов'язки групи людей чи організацій, які об'єдналися для досягнення спільної мети;

Правило - вимога для виконання якихось умов всіма учасниками якої-небудь дії;

Процедура - офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання або оформлення чого-небудь;

Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

Стратегія-довгостроковий, послідовний, конструктивний, раціональний, підкріплений ідеологією, стійкий до невизначеності умов середовища план, який супроводжується постійним аналізом та моніторингом в процесі його реалізації та спрямований з певною метою на досягнення успіху в кінцевому результаті;

Фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі;

Хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Внутрішня система забезпечення якості в закладі включає:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- безпекову складову.
- вивчення та самооцінювання якості освіти.

Складовими внутрішніх чинників забезпечення якості загальної середньої освіти є:

- якість основних умов освітнього процесу;
- якість реалізації освітнього процесу;
- якість результатів освітнього процесу.

Забезпечення якості загальної середньої освіти та професійної(професійно-технічної) освіти закладу повинні відповідати Державним стандартам відповідних рівнів, що є пріоритетом та спільною метою освітньої діяльності всіх її учасників. Забезпечення якості освіти є багатоплановим і включає в себе:

- наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо);
- організацію освітнього процесу, що відповідає сучасним тенденціям розвитку науки і освіти;
- контроль освітньої діяльності та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання.

Внутрішня система забезпечення якості освіти, спрямована на вдосконалення всіх напрямів діяльності закладу. Положення про внутрішню систему

забезпечення якості освіти регламентує зміст і порядок забезпечення якості освіти для здобувачів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти за такими напрямками:

- освітнє середовище;
- система оцінювання освітньої діяльності здобувачів освіти;
- система педагогічної діяльності;
- система управлінської діяльності.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти погоджується педагогічною радою, яка має право вносити в нього зміни та доповнення і затверджується керівником закладу.

II. Стратегія та процедури забезпечення якості освіти.

Стратегія *(політика)* забезпечення якості освіти КІТМЛ орієнтована на забезпечення:

- відповідності результатів навчання здобувачів освіти державним стандартам освіти;
- партнерства у навчанні та професійній взаємодії;
- недискримінації, запобігання та протидії булінгу (цькуванню);
- академічної доброчесності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності;
- прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладу освіти;
- умов для безперервного професійного зростання педагогічних працівників;
- справедливого та об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, а також професійної діяльності педагогічних працівників;
- умов для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти (у разі потреби);
- академічної свободи педагогічних працівників.

Стратегія та процедура забезпечення якості освіти закладу **базується на наступних принципах:**

- принцип цілісності, який вимагає єдності впливів освітньої діяльності, їх підпорядкованості, визначеній меті якості освітнього процесу;

- принцип безперервності, що свідчить про необхідність постійної реалізації суб'єктами освітньої діяльності на різних етапах процесу підготовки випускника;

- принцип розвитку, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;

- принцип партнерства, що враховує взаємозалежність та взаємну зацікавленість суб'єктів освітнього процесу, відповідно до їх поточних та майбутніх потреб у досягненні високої якості освітнього процесу.

Процедури вивчення освітньої діяльності є такими:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні тощо;
- здійснення контролю виконання чинного законодавства в галузі освіти, нормативних документів про освіту, наказів та рішень педагогічної ради;
- експертна оцінка ефективності результатів діяльності педагогічних працівників;
- вивчення результатів педагогічної діяльності, виявлення позитивних і негативних тенденцій в організації освітнього процесу та розробка на цій основі пропозицій з поширення передового педагогічного досвіду й усунення негативних тенденцій;
- збір інформації, її обробка й накопичення для підготовки проектів рішень;
- аналіз результатів реалізації наказів і розпоряджень;
- надання методичної допомоги педагогічним працівникам у процесі контролю.

III. Напрями оцінювання якості освітньої діяльності КПТМЛ

Система та механізми забезпечення академічної доброчесності.

Педагогічні працівники у своїй діяльності зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти. Здобувачі освіти, зі свого боку, зобов'язані виконувати вимоги

освітньої програми, дотримуючись академічної доброчесності, та досягати відповідного рівня результатів навчання.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (частина 1 статті 42 Закону України «Про освіту»).

Система забезпечення академічної доброчесності Криворізького професійного транспортно-металургійного ліцею функціонує відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту». Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- постійна підготовка до уроків, домашніх завдань;
- надання достовірної інформації про власні результати навчання батькам (особам, які їх замінюють).

Порушенням академічної доброчесності в ліцеї вважається:

- академічний плагіат;
- фабрикація;
- списування;
- обман;
- хабарництво;
- відмова своєчасно надавати інформацію (усно або письмово) про методики, технології, прийоми, методи викладання, стан виконання програми, рівень сформованості компетентностей здобувачами освіти;
- необ'єктивне оцінювання;

- невиконання обов'язків педагогічного працівника, передбачених статтею 54 Закону України «Про освіту».

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності в КПТМЛ включають:

– ознайомлення педагогічних працівників, здобувачів освіти з вимогами щодо належного оформлення посилань на використані джерела інформації;

– ознайомлення педагогічних працівників, здобувачів освіти з документами, що унормовують дотримання академічної доброчесності та встановлюють відповідальність за її порушення;

– проведення методичних заходів, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотриманням правових та етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з інформаційними ресурсами й об'єктами інтелектуальної власності;

– включення до планів виховної роботи класних колективів заходів із формування у здобувачів освіти етичних норм, що унеможливають порушення академічної доброчесності;

– розміщення на веб-сайті закладу правових та етичних норм, принципів та правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу. Виявлення порушень академічної доброчесності в КПТМЛ здійснюється наступним чином. Особа, яка виявила порушення академічної доброчесності педагогічним працівником, здобувачем освіти має право звернутися з письмовою заявою до директора. Заява щодо зазначеного порушення розглядається на засіданні Комісії, яка створюється наказом директора і ухвалює рішення про притягнення до академічної відповідальності. До складу Комісії входять представники педагогічного колективу та батьківської громади. Склад комісії погоджується на засіданні педагогічної ради закладу освіти та затверджується наказом керівника. Термін повноважень Комісії – 1 рік. Комісія звітує про свою роботу раз на рік. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

На що потрібно звернути увагу при вивченні дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками?:

- виховання в учнях необхідності дотримуватись принципів академічної доброчесності власним прикладом;
- неупередженість при оцінюванні навчальних досягнень учнів (на підставі чітких критеріїв);
- відсутність протекціонізму та шахрайства при проведенні олімпіад, конкурсів;
- дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права;
- дотримання правил посилання на джерела інформації, яка використовується;
- чесність і ретельність в інноваційній та дослідно-експериментальній роботі;
- просвітницька робота щодо дотримання академічної доброчесності учнями;
 - інші складові.

Оцінювання виконання критерію

- Чи дотримуються педагогічні працівники норм академічної доброчесності в освітній діяльності?
- Чи розробляють вчителі завдання, спрямовані на творчу і аналітичну роботу учнів, критичне мислення?

Методи збору інформації

- Спостереження (за проведенням навчального заняття).
- Опитування (анкетування педагогічних працівників; учнів).
- Вивчення документації (документ про академічну доброчесність у закладі освіти, протоколи засідань педагогічної ради).

Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти КПТМЛ здійснюється відповідно до:

- наказу МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»);
- наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»);

наказу МОН N 459 від 14.06.2001 Про запровадження 12-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень учнів (слухачів) з професійної підготовки у професійно-технічних навчальних закладах.

Система та загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів визначають загальні підходи до оцінювання результатів навчання учнів у закладах освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, державної та комунальної власності (далі - заклад освіти), встановлюють відповідність між вимогами до результатів навчання учнів, визначених державними стандартами, та показниками їх вимірювання та застосовуються для всіх форм здобуття повної загальної середньої освіти.

Оцінювання здобувачів освіти, які здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392, здійснюється у вигляді у вигляді 12-бальної шкали за чотирма рівнями. Обов'язковому оцінюванню підлягають результати навчання учнів з предметів (інтегрованих курсів) інваріантного складника (базових та обов'язково-вибіркових предметів) навчального плану як складової освітньої програми закладу освіти. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, у тому числі у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти. Поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватися у таких формах: усній (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування); письмовій (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування); цифровій (зокрема шляхом тестування в електронному форматі); графічній (зокрема шляхом організації роботи з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами); практичній (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, роботи з біологічними об'єктами, виготовлення виробів) та інших.

Рівні результатів навчання учнів визначаються за: сформованістю пізнавальної діяльності (мотивації пізнання, сприймання, осмислення, перетворення знання, практичної діяльності); сформованістю знань, умінь, ціннісних ставлень як складників ключових і предметних компетентностей; володінням розумовими операціями: вмінням аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

пізнавальною активністю; мірою самостійності та творчості у виконанні навчальних завдань; сформованістю вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, висувати і формулювати гіпотези.

Результати навчання учнів позначаються цифрами від 1 до 12 за 12-бальною шкалою. Результати підсумкового оцінювання, державної підсумкової атестації фіксуються у журналі, свідоцтві досягнень та додатку до документів про загальну середню освіту відповідно до законодавства.

Критерії оцінювання, запропоновані МОН, є загальними і використовуються як основа, своєрідний каркас, за допомогою якого вибудовується система оцінювання. При виконанні обов'язкового виду роботи вчитель повинен мати розроблені критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, які ґрунтуються на критеріях, затверджених МОН, а також враховують особливості вивчення теми (обсяг годин на вивчення, кількість обов'язкових робіт), освітню програму закладу освіти, компетентнісний підхід до викладання предмету (курсу), організаційну форму проведення навчального заняття). Наприклад, кооперативна (групова) форма навчального заняття потребує особливих підходів до вироблення критеріїв оцінювання. Учні мають бути систематично поінформовані про розроблені вчителем критерії оцінювання. Інформація про критерії оцінювання може бути донесена до учнів у різних формах: в усній формі, шляхом розміщення на інформаційному стенді у класі, через інтерактивну інтернет-платформу, електронну пошту, інші види комунікації. Розроблені вчителем критерії оцінювання не потребують затвердження керівництвом закладу освіти. Проте керівництво має моніторити систему оцінювання вчителів через спостереження за проведенням навчальних занять, вивчення оприлюднених критеріїв оцінювання, розглядаючи дане питання на засіданнях методичних об'єднань, педагогічної ради. Батьків і учнів потрібно інформувати про правила та процедури оцінювання навчальних досягнень. З правилами і процедурами оцінювання батьків і учнів доцільно ознайомити на початку навчального року через форми комунікації, згадані вище. Для кожного предмету або курсу можна підготувати необхідні пам'ятки з порядку і правил оцінювання учнів у закладі освіти. Оцінка має стимулювати учнів до навчання, а не використовуватись для покарання.

Правило 1 Наявність відкритої, прозорої зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень

Критерій 1. Здобувачі освіти отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в закладі освіти включає критерії, правила і процедури, за якими здійснюється оцінювання. Розроблення, оприлюднення та інформування про критерії оцінювання робить процес оцінювання прозорим і зрозумілим для всіх учасників освітнього процесу. Система оцінювання навчальних досягнень учнів повинна:

- мати у своїй основі чіткі і зрозумілі вимоги до навчальних результатів;
- дозволяти гарантовано досягти і перевищити ці результати;
- заохочувати учнів апробувати різні моделі досягнення результату без ризику отримати за це негативну оцінку;
- розвивати в учнів впевненість у своїх здібностях і можливостях;
- використовувати самооцінювання і взаємооцінювання як важливий елемент навчальної діяльності.

Система оцінювання неможлива без інформування учнів про критерії оцінювання та розуміння того, як і за що їх оцінюють.

Процес інформування і оприлюднення критеріїв потрібно розпочинати із критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Оцінювання виконання критерію

- Чи оприлюднена у закладі освіти інформація про критерії оцінювання навчальних досягнень учнів?
- Чи систематично інформуються учні про критерії оцінювання навчальних досягнень при виконанні обов'язкових видів роботи, різних організаційних формах навчальних занять?
- Чи розуміють учні пропонувані критерії оцінювання?
- Чи вважають учні оцінювання навчальних досягнень у закладі освіти справедливим?
- Чи поінформовані учні і батьки про правила і процедури оцінювання з предмету або курсу (спецкурсу, курсу за вибором)?

Методи збору інформації

- Спостереження (за проведенням навчальних занять).
- Опитування (анкетування учнів).
- Вивчення документації (оприлюднені критерії оцінювання).

Критерій 2. Система оцінювання в закладі освіти сприяє реалізації компетентнісного підходу до навчання.

Освітній процес спрямовується на формування і розвиток ключових компетентностей, посилення ролі особистісного чинника в засвоєнні

навчального матеріалу. У зв'язку з цим мають змінитись технології контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів. За

компетентнісного підходу оцінюється не обсяг засвоєних знань сам по собі, а те, як ці знання використовуються для вирішення прикладних завдань. З огляду на це, вчителям можна запропонувати такі підходи до формування критеріїв оцінювання:

- оцінювати не лише результат роботи, але й процес навчання, індивідуальний поступ кожного учня;
- позитивно оцінювати досягнення учнів, незалежно від того, значні вони чи скромні, якщо вони є результатом справжніх зусиль дитини. В цьому є мотивуюча роль оцінювання;
- оцінювати рівень аргументації та уміння учнів висловлювати свою думку.

Оцінювання виконання критерію

- Чи спрямована система оцінювання навчальних досягнень учнів на перевірку рівня оволодіння учнями ключовими компетентностями?
- Чи оприлюднюються критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у закладі освіти?
- Чи присутній у системі методичної роботи закладу освіти напрям, який забезпечує вивчення питань компетентнісного підходу при оцінювання навчальних досягнень учнів?

Методи збору інформації

- Спостереження (за проведенням навчального заняття).
- Вивчення документації (критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти).

Критерій 3 Здобувачі освіти вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним.

Система оцінювання навчальних досягнень учнів буде дієвою, якщо вона сприймається учнями як зрозуміла, чітка і справедлива. Чим конкретніше сформульовані критерії, тим зрозумілішим є завдання для учнів та зростають можливості успішного його виконання.

Можливі способи отримання інформації за результатами моніторингових досліджень, що стосуються системи оцінювання навчальних досягнень учнів:

- **порівняльний аналіз між результатами ДПА та підсумковим оцінюванням учителя з предмету (курсу)** – є одним із чинників визначення надійності системи оцінювання навчальних досягнень учнів;

- **аналіз середнього балу груп за підсумками семестрового і річного оцінювання** – може дати додаткову інформацію для розроблення освітньої програми;
- **порівняльний аналіз навчальних досягнень новоприбулих здобувачів освіти із рівнем навчальних досягнень у попередніх закладах освіти** – використовується для оптимізації процесу адаптації новоприбулих учнів;
- **порівняльний аналіз середнього балу навчальних досягнень здобувачів освіти з окремих предметів** – дає можливість коригування оцінювання навчальних досягнень учнів;
- **порівняльний аналіз підсумкового оцінювання між групами на одній паралелі** – один із чинників, який впливає на зміст планування та педагогічної діяльності.

Оцінювання виконання критерію

- Чи оприлюднені критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у закладі?
- Чи використовується у закладі освіти формувальне оцінювання?
- Чи вважають учні оцінювання їх навчальних досягнень у закладі освіти справедливим? **Методи збору інформації**
- Опитування (анкетування учнів і батьків).

Правило 2 Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти.

Критерій 1. У закладі освіти здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти

Основним індикатором вимірювання результатів освітньої діяльності учнів є їхні навчальні досягнення. Розроблена і розбудована система оцінювання навчальних досягнень учнів сприяє мотивації освітньої діяльності учнів та визначає особливості педагогічної діяльності.

Для моніторингу системи оцінювання навчальних досягнень учнів можна використати такі основні джерела:

- результати моніторингів навчальних досягнень учнів (зовнішніх або внутрішніх) у вигляді стандартизованих тестів або у інших формах завдань;
- результати ДПА у початковій, базовій та старшій школі;
 - підсумкове оцінювання учнів у класному журналі

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Критерій 1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Педагогічні працівники планують свою діяльність, аналізують її результативність.

Календарний (календарно-тематичний) план є основним робочим документом, який визначає педагогічну діяльність вчителя та допомагає досягти очікуваних результатів навчання. Календарне планування розробляється вчителем самостійно або спільно з іншими педагогами в структурі методичного об'єднання (комісії) закладу освіти.

Розроблюючи календарно-тематичні плани, потрібно враховувати:

Державні стандарти загальної середньої освіти;

Навчальні програми предметів (курсів);

Освітня програма закладу освіти.

Викладачі можуть розробляти власні навчальні програми з предметів, курсів на основі Державних стандартів загальної середньої освіти .

Календарно-тематичний план, навчальна програма повинні бути синхронізовані з освітньою програмою закладу освіти. Обсяг запланованих годин за планом не повинен перевищувати або бути меншим за обсяг годин робочого навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Календарно-тематичний план – це результат творчої роботи вчителя, його бачення способів і напрямів отримання очікуваних результатів навчання. Викладач сам визначає необхідний обсяг годин на вивчення теми, може змінювати послідовність їх вивчення, визначати обов'язкові види робіт. Форма ведення календарно-тематичного плану є довільною. У першу чергу, план має бути зручним для використання самим педагогом. Календарно-тематичний план, крім тем уроків та дат їх проведення, може містити опис наскрізних змістових ліній, визначення ключових компетентностей, які розвиваються на даному занятті, домашні завдання, інші компоненти на розсуд вчителя.

У процесі вивчення роботи педагога щодо ведення календарно-тематичних планів треба звернути увагу на наступне:

відповідність плану Державному стандарту загальної середньої освіти;

відповідність плану СП(ПТ)О, ДСПТО;

відповідність очікуваним результатам навчально-пізнавальної діяльності учнів згідно навчальних програм з предметів (курсів);

відповідність структури і обсягу календарно-тематичного плану освітній програмі закладу освіти, робочому навчальному плану;

забезпечення компетентнісного підходу у викладанні.

Календарно-тематичне планування розробляється не тільки для класно-урочної, але й для інших організаційних форм освітнього процесу. Календарне планування може розроблятися або на семестр, або на весь навчальний рік. У закладі освіти видається наказ про підготовку календарно-тематичного планування. Календарно-тематичні плани розглядаються і погоджуються на засіданнях методичних об'єднань (комісій) закладу освіти та заступником директора з навчальної роботи.

У кінці навчального року педагоги самостійно або на засіданнях методичних об'єднань проводять аналіз реалізації календарно-тематичного планування та визначають напрямки вирішення проблем, які виникали у ході використання календарного планування протягом навчального року.

Оцінювання виконання критерію

Чи наявні у вчителів календарно-тематичні плани?

Чи забезпечує календарно-тематичне планування досягнення очікуваних результатів навчання, що передбачені для даного віку учнів Державним стандартом загальної середньої освіти, державним стандартам П(ПТ)О?

Чи відповідає календарно-тематичне планування освітній програмі закладу освіти?

Чи відповідає календарно-тематичне планування освітній програмі (розробленій закладом освіти) з професії?

Чи відповідає зміст календарно-тематичного планування очікуваним результатам навчально-пізнавальної діяльності учнів згідно навчальних програм предметів (курсів)?

Чи простежується у календарно-тематичному плануванні компетентнісний підхід у викладанні?

Метод отримання інформації:

Вивчення документації (календарно-тематичні плани).

Критерій 2. Педагогічні працівники застосовують освітні технології, спрямовані на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти.

Метою повної загальної середньої освіти в Україні є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та

цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності (частина 1 статті 12 Закону України «Про освіту»).

Метою **професійної освіти** є формування кваліфікованого кадрового потенціалу для задоволення потреб суспільства, ринку праці і держави шляхом створення умов для набуття знань, умінь, навичок і компетентностей у сфері **професійної** діяльності особистості упродовж життя відповідно до її покликання, інтересів і здібностей. **Основна мета професійної освіти** - загальний і професійний розвиток особистості, становлення її професійної культури. Головним є рівень загальної та професійної освіти і професійного розвитку. Отже, професійна освіта передбачає рух людини від елементарної (загальної та функціональної) грамотності до освіченості; від професійно значущих якостей особистості, які пов'язані з професійною компетентністю і дозволяють реалізуватися в певній професійній діяльності до широкого розуміння, усвідомлення матеріальних і культурних надбань та цінностей минулого, власного внеску до культури своєї країни, світу в цілому; від загальної і професійної культури до формування індивідуального менталітету особистості - глибинних усталених основ світобачення, які забезпечують спрямованість на неперервне самовдосконалення, самореалізацію.

Процес навчання не може спиратись лише на передачу знань і навичок від педагога до учня. Викладачі мають вчити учнів умінням робити висновки, самостійно ухвалювати рішення, критично мислити. Щоб досягти цієї мети, необхідно формувати ключові компетентності, простежувати у викладанні предметів (курсів) наскрізні змістові лінії.

В організації цієї роботи можна виокремити такі етапи:

1. **Обговорення проблем впровадження компетентнісного підходу** на засіданнях педагогічної ради та нарадах при директорові. Реалізацію компетентнісного підходу можна визначити також як основну науково-методичну проблему, над вирішенням якої працює заклад освіти. Над нею можуть працювати і окремі вчителі у міжтестастійний період.
2. **Планування роботи викладача.** У календарно-тематичних планах, навчальних програмах викладачів мають бути передбачені види роботи, спрямовані на розвиток оволодіння учнями ключовими компетентностями.
3. **Вивчення роботи викладачів** шляхом спостереження під час відвідування навчального заняття та виконання учнями контрольних зрізів. Форми і методи роботи, які використовуються викладачем на заняттях, мають бути спрямовані на розвиток творчої, пошукової та аналітичної роботи учнів.

Доцільним є використання контрольних зрізів знань, щоб отримати інформацію щодо оволодіння учнями ключовими компетентностями.

Прикладами форм роботи, які допомагають застосовувати компетентнісний підхід, можуть бути включення учнів у дослідницьку та проектну діяльність, постановка та розв'язання проблемних завдань, диспути, розв'язання ситуативних завдань, мультимедійне навчання, комп'ютерне моделювання, прогнозування.

Організаційною формою навчального заняття, яка сприяє формуванню компетентностей, може бути не тільки урок, але й інші організаційні форми проведення навчальних занять: перевернуте, змішане навчання, технологія веб-квесту, проектна, науково-дослідницька робота тощо.

Узагальнення спостережень:

- Підготовка аналітичного висновку, у якому виокремити позитивні моменти роботи педагогів та проблеми, які виникають у процесі застосування компетентнісного підходу до навчання.
 - Результати висновку винести на обговорення педагогічної ради закладу освіти, засідань методичних об'єднань (комісій).
 - Проведення в ліцеї майстер-класів педагогів, які успішно впроваджують компетентнісний підхід у процесі викладання.
- Розробки навчальних занять педагогів оприлюднити на веб-сайті закладу освіти або інших відкритих ресурсах для обміну педагогічним досвідом.

Оцінка виконання критерію

Чи реалізують вчителі під час проведення навчальних занять компетентнісний підхід і простежують наскрізні змістові лінії?

Чи відбувається розвиток критичного мислення учнів під час проведення навчальних занять?

Методи збору інформації

Спостереження (за проведенням навчальних занять).

Вивчення документації (календарні (календарно-тематичні) плани, результати контрольних робіт).

Критерій 3. Педагогічні працівники беруть участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для здобувачів освіти (за потреби)

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів

навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план (пункт 9 частини 1 статті 1 Закону України «Про освіту»).

Метою розроблення індивідуальної освітньої траєкторії є врахування індивідуальних особливостей, здібностей та розвитку дитини. Вона дозволяє зробити освітній процес комфортним для учня, забезпечує індивідуальний прогрес дитини в оволодінні ключовими компетентностями. Індивідуальна освітня траєкторія може розроблятися, зокрема, для учнів, які:

- потребують індивідуальної форми навчання (педагогічного патронажу);

- перебувають на дистанційній формі навчання;

- перебували на довготривалому лікуванні;

- потребують відповідного періоду адаптації;

- прибули з інших закладів освіти (наприклад, з вивченням мов національних меншин);

- випереджають однокласників у швидкості та якості засвоєння навчального матеріалу;

- мають індивідуальні інтереси, нахили, уподобання;

- мають особливі освітні потреби.

Індивідуальну освітню траєкторію можна розробляти на різні терміни (навчальний рік, семестр або більш короткострокові періоди). Рішення про реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії може прийматись за заявою батьків або за рішенням педагогічної ради. Заява батьків необхідна для реалізації таких форм індивідуальної освітньої траєкторії:

- організація індивідуальної форми навчання (педагогічного патронажу);

- організація дистанційної форми навчання тощо.

Щоб запровадити вищезазначені форми індивідуальної освітньої траєкторії, їх схвалює педагогічна рада та затверджує наказом керівник закладу освіти. На підставі наказу розробляється індивідуальний навчальний план, який відповідає освітній програмі закладу освіти та Державним стандартам загальної середньої освіти.

У деяких випадках педагогічна рада закладу освіти може приймати рішення про реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії для учнів, які потребують відповідної корекції їхньої освітньої діяльності та адаптації до освітнього процесу. У такому разі індивідуальний навчальний план не потребує затвердження керівництвом закладу освіти, він розробляється учителями у довільній формі і може включати в себе графік індивідуальних консультацій, індивідуальні завдання. Індивідуальну освітню траєкторію можна розробляти і з окремого предмету (курсу) чи з групи предметів. Інформація проходження індивідуальної освітньої траєкторії учнем є

предметом обговорення з батьками учнів, практичним психологом, періодично на нарадах при директорові.

Основні складові змісту індивідуальної освітньої траєкторії:

індивідуальний підхід до вивчення навчальних дисциплін;
визначення власних цілей дитини у вивченні конкретної теми або розділу;

вибір оптимальної форми та темпу навчання;

використання способів навчання, які відповідають індивідуальним особливостям учня;

здійснення учнем самооцінки власної діяльності.

Одним із шляхів забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії є використання технології змішаного навчання (поєднання дистанційної і класно-урочної форм організації освітнього процесу). Для цього заклад освіти має здійснити такі організаційні заходи:

використання існуючих або розроблення власної інтернет-платформи, де розміщуються освітні ресурси та здійснюється комунікація;

розроблення та розміщення вчителями електронних освітніх ресурсів;

розроблення індивідуальних завдань для виконання.

Оцінка виконання критерію

Чи розробляються індивідуальні навчальні плани для дітей, які цього потребують?

Чи наявна співпраця при розробленні індивідуальної освітньої траєкторії між учителем, практичним психологом і батьками?

Чи використовувались для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії інші організаційні форми освітнього процесу, крім класно-урочної?

Методи збору інформації

Опитування (анкетування вчителів).

Вивчення документації (індивідуальні навчальні плани).

Критерій 4. Педагогічні працівники створюють та/або використовують освітні ресурси (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо).

Одним із результатів реалізації набутого досвіду педагогічними працівниками є створені ними освітні ресурси. Основні види освітніх ресурсів, які можуть створюватись педагогічними працівниками:

розробки, плани-конспекти, сценарії проведення навчальних занять;

додаткові інформаційні матеріали для проведення уроків;

тестові перевірочні контрольні роботи та моніторинги;

практичні і проектні завдання для роботи учнів під час проведення навчальних занять та вдома;

завдання для самостійного опрацювання учнями;

навчальні програми;

календарно-тематичні плани;

електронні освітні ресурси для дистанційного навчання;

інші інформаційні ресурси.

Педагогічні працівники створюють освітні ресурси, які використовують у своїй роботі, поступово формуючи власне освітнє портфоліо. Створені освітні ресурси вчитель може використати для обміну педагогічним досвідом в межах закладу освіти (семінари, майстер-класи, засідання методичних об'єднань), на рівні району, міста, області, всієї країни. Оприлюднюватись освітні ресурси можуть на сайті закладу освіти, освітніх сайтах, фахових виданнях, матеріалах конференцій, збірниках наукових праць тощо. Обмін досвідом сприяє професійному зростанню педагогів.

Оцінювання педагогічних працівників за цим критерієм

- вивчення створених освітніх ресурсів.

Ця інформація може використовуватись при атестації вчителя, визначенні заходів морального та матеріального заохочення. Портфоліо із зібраним власним освітнім продуктом є своєрідним капіталом, який є основою професійного зростання та підвищення кваліфікації вчителя.

Оцінювання виконання критерію

Чи мають вчителі оприлюднені публікації, методичні розробки, матеріали до навчальних занять?

Чи формує вчитель педагогічне портфоліо?

Чи відбувається обмін досвідом між вчителями у закладі освіти?

Методи збору інформації

Вивчення документації (ознайомлення зі створеними освітніми ресурсами).

Критерій 5 Педагогічні працівники сприяють формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти у процесі їх навчання, виховання та розвитку.

Виховний процес буде невід'ємною складовою всього освітнього процесу і орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довілля, повага до закону, солідарність, відповідальність)

Виховання, яке обмежується лише бесідами на морально-етичні теми в післяурочний час, ніколи не стане дієвим та ефективним. Якісний виховний процес має ґрунтуватись насамперед на особистому прикладі учителя та використанні виховної складової змісту навчальних предметів і курсів. Ефективність виховного процесу неможлива без атмосфери довіри, доброзичливості, взаємної підтримки.

Основну інформацію про рівень виховного процесу і його наскрізності ми можемо отримати шляхом спостереження за навчальними заняттями. Процес виховання може простежуватись як у самому процесі викладання, так і у змісті предмету або курсу.

Основні аспекти виховання, які можна забезпечити під час проведення навчальних занять.

- повага гідності, прав і свобод людини;
- повага до культурної багатоманітності;
- визнання цінності демократії, справедливості, рівності та верховенства права;
- розвиток громадянської свідомості та відповідальності;
- розвиток навичок критичного мислення;
- розвиток навичок співпраці та командної роботи;
- формування здорового і екологічного способу життя;
- статеве виховання та виховання гендерної рівності;
- інші виховні аспекти.

Наскрізний процес виховання може бути реалізований у процесі викладання практично усіх предметів і курсів навчального плану.

Оцінювання виконання критерію

Чи простежується наскрізний процес виховання під час проведення навчальних занять?

Чи поєднують вчителі виховний процес з формуванням ключових компетентностей учнів?

Методи збору інформації

Спостереження (за проведенням навчальних занять).

Критерій 6. Педагогічні працівники використовують інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі

Використання інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі дає змогу підвищити продуктивність роботи, раціональними шляхами досягати необхідного результату. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) – це технології, спрямовані на створення, розповсюдження та обробку інформаційних ресурсів.

До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання) та інші.

Використання ІКТ педагогічними працівниками в освітньому процесі дає змогу реалізувати ряд важливих завдань:

- створення електронних освітніх ресурсів;
- інтенсифікація роботи з документами;
- комунікація з учнями та батьками;
- створення наочності, дидактичних матеріалів в електронному вигляді;
- використання нових освітніх технологій (дистанційного, змішаного навчання, веб-квестів тощо);
- розроблення моніторингових робіт;
- створення електронних каталогів і баз даних;
- використання хмарних сховищ документів;
- використання електронних підручників в освітньому процесі;
- підвищення професійного рівня педагога, обмін досвідом;
- отримання актуальної освітньої інформації.

Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють використовувати нові освітні технології, зокрема, змішане навчання, вебінари, веб-квести та інші.

Передумови, які мають бути реалізовані у закладі для сприяння ефективного використання ІКТ педагогічними працівниками:

Необхідна матеріальна база: наявність комп'ютерів та іншого технічного обладнання, програм, доступу до мережі Інтернет.

Формування інформаційної культури вчителя, розвиток умінь знаходити необхідну інформацію.

Розвиток комп'ютерної грамотності вчителів, навички впевненого користувача у використанні комп'ютерних технологій, офісних програм.

Знання методик ефективного застосування комп'ютерних програм.

Наявність відповідного програмного забезпечення, що відповідало б навчальним програмам з цих дисциплін

Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів може бути забезпечений через такі форми науково-методичної роботи:

- постійно діючий семінар з питань впровадження ІКТ в освітньому процесі;
- індивідуальні консультації;
- майстер-класи педагогів, компетентних у впровадженні ІКТ в освітній процес;

дистанційне навчання педагогічних працівників, онлайн-курси;
самоосвітня діяльність педагогічних працівників;
проведення практичних занять у рамках роботи творчих груп з
впровадження ІКТ;

дослідно-експериментальна робота з проблем впровадження ІКТ в
освітній процес.

Оцінювання виконання критерію

Чи володіють педагогічні працівники навичками впевненого
користувача у використанні комп'ютерних технологій, офісних програм?

Чи використовують вчителі ІКТ у викладацькій діяльності?

Чи вдосконалюють вчителі свої навички з використання ІКТ?

Методи збору інформації

Вивчення документації (електронні освітні ресурси, протоколи засідань
педагогічної ради).

Спостереження (за навчальним заняттям).

Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників

Педагогічні працівники сприяють формуванню, забезпечують власний
професійний розвиток і підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методик
роботи з дітьми з особливими освітніми потребами

Підвищення кваліфікації, вдосконалення професійного розвитку – це не
тільки курсова перепідготовка в Інституті післядипломної педагогічної
освіти. Це також участь педагогічних працівників у різноманітних тренінгах,
конференціях, семінарах, вебінарах, онлайн-курсах тощо.

Важливо, щоб процес професійного зростання вчителя не обмежувався
лише формами підвищення кваліфікації за межами закладу. Це має бути
безперервний системний процес: обмін досвідом, розроблення системи
навчальних занять, публікації в друкованих та електронних джерелах,
самоосвіта. Усе це може бути складовою учительського портфоліо як
індикатору професійного зростання.

Оцінювання виконання критерію

Чи використовує вчитель різні форми підвищення кваліфікації?

Чи відповідають напрями підвищення кваліфікації освітній програмі
закладу освіти?

Чи простежується в закладі освіти зростання якісно-кваліфікаційного
рівня педагогічних працівників?

Методи збору інформації

Вивчення документації (портфоліо педагогічного працівника,
протоколи засідань педагогічної ради, накази керівника з основної діяльності,

річний план роботи закладу освіти, свідоцтва і сертифікати про підвищення кваліфікації).

Спостереження (за проведенням навчальних занять).

Педагогічні працівники здійснюють інноваційну освітню діяльність, беруть участь у освітніх проектах, залучаються до роботи як освітні експерти

Якість освітньої діяльності неможлива без інновацій. Інноваційна діяльність в освіті виявляється передусім в оновленні та освоєнні нового змісту освіти. Продуктами інноваційної педагогічної діяльності є нововведення, що позитивно змінюють систему освіти, визначають її розвиток і характеризуються як нові чи вдосконалені.

Інноваційна робота може бути реалізована через дослідно-експериментальну роботу у закладі освіти, яка здійснюється на різних рівнях: закладу освіти, регіональному, всеукраїнському, участь у міжнародних освітніх проектах. Метою дослідно-експериментальної роботи є дослідження, експериментальна апробація нових методів, засобів і форм освітнього процесу, освітніх технологій. Дослідно-експериментальна робота не є основним для освітнього закладу видом освітньої діяльності, але може стати необхідним для вирішення поставлених перед ним завдань стратегічного розвитку.

Інноваційна освітня діяльність може здійснюватися на різних рівнях:

- на рівні закладу освіти;
- регіональному рівні;
- всеукраїнському рівні;
- участь у міжнародних проектах.

Успішна участь педагога в інноваційній діяльності є показником його високої кваліфікації. Результати цієї діяльності можна використовувати у процесі атестації педагогічного працівника. Результатом інноваційної роботи є звіт закладу освіти про результати дослідно-експериментальної роботи, виступи вчителів на конференціях і семінарах, оприлюднені публікації з тематики роботи. Має простежуватись впровадження результатів інноваційної роботи в освітній процес закладу освіти. Висококваліфіковані педагоги закладу освіти можуть залучатись як освітні експерти під час проведення інституційного аудиту, експертизи навчальних програм і підручників, підготовки та експертизи тестових завдань ЗНО тощо.

Оцінювання виконання критерію

- Чи беруть участь педагогічні працівники в інноваційній, дослідно-експериментальній роботі?

- Які результати інноваційної діяльності вчителя?
- Чи впроваджуються результати дослідно-експериментальної роботи в освітній процес закладу?
- Чи залучаються педагогічні працівники закладу освіти у якості освітніх експертів?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (свідоцтва та сертифікати освітніх експертів, які зберігаються в особових справах педагогічних працівників, звіти про етапи проходження ДЕР, публікації педагогічних працівників).

Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти

Найважливішим напрямом, який забезпечує педагогіку партнерства у закладі освіти, є особистісно орієнтована технологія навчання. Вона ставить сьогодні в центр усієї освітньої системи особистість учня, його можливості для саморозвитку, забезпечення комфортних, безконфліктних та безпечних умов навчання. Особистісно орієнтоване навчання спрямоване на вирішення завдань розвитку в учнів стійкого інтересу до пізнання, бажання та вміння самостійно вчитися. Особистісно орієнтований підхід неможливий без постійної взаємодії, діалогу, неупередженого ставлення до учнів.

Необхідні умови особистісно орієнтованого навчання:

- відмова від орієнтації освітнього процесу на пересічного учня;
- обов'язкове максимально можливе врахування інтересів кожного учня;
- підхід до учня як до особистості;
- забезпечення свободи і прав учня в усіх проявах її діяльності;
- урахування вікових та індивідуальних особливостей учня;
- забезпечення морально-психологічного комфорту учня.

Як можна забезпечити особистісно орієнтований підхід в освітньому процесі? Для цього педагогу потрібно реалізувати низку методологічних завдань:

- забезпечити можливість учню вільно висловлювати свою думку;
- розвивати в учнів вміння аргументовано конструювати свою відповідь;
- забезпечити партнерські стосунки між вчителем і учнем.

Алгоритм впровадження особистісно-орієнтованого навчання:

1. Розроблення календарних та поурочних планів, у змісті яких простежується особистісно орієнтований підхід у навчанні.
2. Інформування учнів про очікувані результати навчання та перелік завдань під час вивчення кожної теми.
3. Розроблення диференційованих завдань для роботи з учнями.
4. Розроблення завдань, на які не можна знайти готової відповіді в підручниках та інших інформаційних джерелах.

5. Вдосконалення критеріїв оцінювання, які мотивують учнів до самостійної роботи, висловлювання своєї аргументованої думки, власного бачення. Впровадження особистісно орієнтованого навчання є складним процесом, тому розгляду даного питання варто приділити увагу на засіданні педагогічної ради. Педагогічна рада може схвалити рішення про вивчення досвіду окремих вчителів із впровадження особистісно орієнтованого навчання (проведення майстер-класів), проведення постійно діючого семінару з даної проблеми, спрямувати на вивчення проблем особистісно орієнтованого навчання роботу методичних об'єднань.

Оцінювання виконання критерію

- Чи використовує вчитель під час проведення навчальних занять особистісно орієнтований підхід у навчанні?
- Чи простежуються під час освітнього процесу можливості розвитку учнів та їх самореалізація?
- Чи забезпечується в ході освітнього процесу психологічний комфорт учня?
- Які організаційні заходи із впровадження особистісно орієнтованого навчання здійснюються в закладі освіти?
- Чи реалізується у закладі освіти персоніфікований підхід у роботі з учнями?

□ Методи збору інформації

- Спостереження (за проведенням навчальних занять).
- Опитування (анкетування учнів).

Педагогічні працівники співпрацюють з батьками здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотній зв'язок

Забезпечити якість освіти можливо лише за умови партнерства навчального закладу та батьків. Тому дуже важливою є комунікація між педагогічними працівниками і батьками. Адже від рівня такої комунікації багато у чому залежить навчальний поступ дитини, індивідуальна освітня траєкторія, адаптація до освітнього процесу. Педагогічні працівники мають у повній мірі інформувати батьків про важливі аспекти освітнього процесу у закладі через доступні канали комунікації. Важливою для батьків є інформація про критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Дбаючи про ефективну взаємодію з батьками, учитель повинен враховувати важливість таких чинників:

1. Доброзичливе ставлення до учня. Психологічний контакт з батьками легше налагодити, якщо вчитель виявляє розуміння дитини, симпатизує їй, бачить позитивні риси.

2. Запрошення батьків до співпраці. Доброзичливість, відкритість у спілкуванні з батьками – перший крок до співпраці з ними. З такою

ініціативою має виступити педагог, оскільки до цього його зобов'язує професійний обов'язок.

3. Визнання батьків партнерами у співпраці заради учня.

Учитель повинен завжди наголошувати на важливій ролі батьків у вихованні та розвитку дитини.

4. Пошук нових форм співпраці. Особливо корисний обмін думками з батьками щодо налагодження взаєморозуміння з учнями. Комунікація з батьками може відбуватись у різних формах. Це насамперед індивідуальні зустрічі, бесіди. Важливою є онлайн комунікація за допомогою соціальних мереж або інтерактивної інтернет-платформи. Питання і проблеми комунікування з батьками періодично розглядаються у закладі освіти.

Оцінити рівень комунікації педагогічних працівників з батьками можна шляхом проведення анкетування педагогічних працівників і батьків.

Оцінювання виконання критерію

- Чи комунікують педагогічні працівники з батьками, наскільки системно це відбувається?

Який зворотний зв'язок найчастіше отримують батьки від педагогів?

- Чи використовується для комунікування інтерактивна інтернет-платформа чи інші онлайн-ресурси?

- Чи є позитивний результат комунікування педагогічних працівників з батьками?

- Який відсоток батьків позитивно оцінюють результати комунікування?

Методи збору інформації

- Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)

У закладі освіти існує практика педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці

Одним із чинників, який впливає на професійне зростання педагогічних працівників, є співпраця і комунікація з колегами, налагодження командної роботи. Атмосфера доброзичливості в педагогічному колективі сприяє ефективному розв'язанню освітніх проблем. Взаємне збагачення педагогічними здобутками, спільний пошук оптимальних методів і форм викладання призводить до професійного зростання та вдосконалення системи освітньої діяльності.

Як оцінити виконання критерію

- В яких формах відбувається співпраця між педагогічними працівниками у закладі освіти?

- Чи наявне і наскільки ефективно в закладі освіти наставництво?

- Які основні результати командної співпраці можна відзначити?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (протоколи засідання педагогічної ради і нарад при директорові).

- Опитування (анкетування педагогічних працівників).

Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.

Критерій 1 У закладі освіти затверджено стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності.

Висока якість освітньої діяльності (і, як наслідок, висока якість освіти) неможлива без розуміння шляхів розвитку закладу освіти. Цілі розвитку та основні кроки задля їх досягнення формулюються у стратегії розвитку, що містить визначення цінностей, які сповідує заклад.

Оцінювання виконання критерію

- Чи наявна і оприлюднена стратегія розвитку закладу освіти?
- Хто був залучений до розроблення стратегії розвитку?
- Чи ознайомлені працівники закладу із стратегією розвитку?

Чи обізнані стосовно мети діяльності та шляхів розвитку закладу освіти?

- Чи враховує стратегія розвитку специфіку та умови діяльності закладу?
- Чи у закладі відбувається моніторинг досягнення цілей, які визначені стратегією розвитку?

• Чи відбувається коригування стратегії розвитку? З якої причини? Як часто? Що саме потребувало корекції?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (Стратегія розвитку закладу, Статут закладу освіти, освітня програма, протоколи засідань педагогічної ради, технічний паспорт закладу, наказ про закріплення території обслуговування, кошторис закладу освіти).

Критерій 2 У закладі освіти річне планування та відстеження його результативності здійснюються відповідно до стратегії його розвитку та з урахуванням освітньої програми

Стратегія розвитку закладу має реалізовуватися через систему планування. Основою такої системи планування є річний план, розроблений відповідно до стратегії розвитку та освітньої програми, що визначає інші напрями діяльності і розвитку закладу освіти. Річний план є основним робочим документом для організації повсякденної діяльності закладу освіти впродовж навчального року.

Оцінювання виконання критерію

- Чи передбачає річний план виконання заходів, спрямованих на досягнення цілей, сформульованих у стратегії розвитку закладу освіти?
- Чи залучалися до розроблення річного плану учасники освітнього процесу?

- Чи враховано під час річного планування зміст освітньої програми закладу освіти?

Чи охоплює річне планування всі напрями функціонування та розвитку закладу?

- Чи є завдання річного плану зрозумілими для учасників освітнього процесу, а їх виконання – вимірюваними?
- Яким чином здійснювався аналіз виконання річного плану минулого навчального року і як результати цього аналізу враховано під час складання плану поточного року?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (Стратегія розвитку закладу, Статут закладу освіти, освітня програма, протоколи засідань педагогічної ради, технічний паспорт закладу, кошторис закладу освіти).

Критерій 3. У закладі освіти здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти

Самооцінювання здійснюється за напрямами, які визначені внутрішньою системою забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти закладу.

- освітнє середовище;
- педагогічна діяльність;
- оцінювання досягнень здобувачів освіти;
- управління закладом.

За кожним із цих напрямів можливе використання різноманітних методів дослідження та інструментів, які дозволять отримати інформацію про освітній процес за відповідними критеріями. Наприклад, для визначення стану психологічного клімату у колективі доречно використовувати опитування учнів, вчителів та батьків, анкетування, інтерв'ю тощо. А для визначення рівня якості оцінювання – вивчення документації: порівняння підсумкового оцінювання випускників з їх же результатами державної підсумкової атестації, внутрішніх і зовнішніх моніторингів. Вибір інструментів для вивчення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти заклад визначає на власний розсуд, обираючи ті, які дозволять отримати найбільш відповідну (релевантну) інформацію щодо питання, яке досліджується. Інформація, яку заклад освіти накопичує протягом року, здійснюючи різноманітні заходи з її отримання, створюють великий масив даних, на основі яких можливо здійснювати самооцінювання та робити висновки про якість освітньої діяльності.

Вивчення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та самооцінювання її реалізації мають стати підсумком роботи протягом навчального року і дати відповіді на важливі запитання:

- На якому рівні освітньої діяльності перебуває заклад?
- Що із запланованого на цей рік заклад виконав?
- Чого не вдалося зробити? Чому? Що нам завадило? Які внутрішні та зовнішні причини невиконання запланованого?
- Які висновки треба зробити із аналізу стану освітньої діяльності у закладі?
- На що звернути особливу увагу під час розроблення річного плану на наступний навчальний рік?
- Чи потрібно вносити уточнення до стратегії розвитку?

Оформлення результатів самооцінювання

Результати самооцінювання цілком можливо і навіть доречно не робити окремим документом, а включити розділом до річного звіту про діяльність закладу освіти за певним напрямом.

Оцінювання виконання критерію

- Чи охоплюють процедури оцінювання якості освітньої діяльності всі сфери, напрями внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти?
- Чи ознайомлені педагогічні працівники з процедурою оцінювання якості освітньої діяльності у закладі?
- Наскільки учасники освітнього процесу залучені до вивчення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти?
- З якою регулярністю заклад здійснює самооцінювання якості освітньої діяльності відповідно до наявних у закладі процедур?
- Чи вчасно оприлюднюється річний звіт, який містить висновки та заплановані дії за результатами самооцінювання?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (документ про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти, протоколи засідань педагогічної ради, річний звіт про діяльність закладу).

Критерій 4. Керівництво закладу освіти планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання

Забезпечення умов роботи закладу значною мірою залежить від рівня його фінансування з боку засновника та від того, наскільки раціонально використовуються наявні фінансові та інші ресурси. Для керівництва закладу важливо враховувати, наскільки матеріально-технічне та фінансове

забезпечення закладу сприяє або, навпаки, зменшує можливості для досягнення цілей, які закладені у стратегії розвитку закладу.

Як оцінити виконання критерію

- Чи відповідає матеріально-технічний стан закладу освіти поставленій меті діяльності, яка визначена у стратегії розвитку закладу освіти та його освітній програмі?
- Чи проводиться у закладі освіти вивчення потреб учасників освітнього процесу?
- Чи наявний у закладі освіти план розвитку матеріально-технічної бази на 1-3 роки, який може входити до стратегії розвитку закладу освіти, та аналіз його виконання?
- Чи спрямовує керівництво закладу запити до засновника про фінансування для створення належних умов діяльності закладу?
- Наскільки повно засновник виконує свої зобов'язання щодо належного фінансування та розвитку матеріально-технічної бази закладу?
- Наскільки повно та своєчасно заклад освіти розміщує на своїх відкритих електронних ресурсах (а у разі їх відсутності – на сайті засновника) кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, товарів, робіт і послуг?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (річний план роботи закладу, журнал реєстрації вхідних, вихідних та внутрішніх документів, накази керівника з питань основної діяльності, кадрових та адміністративно-господарських питань, офіційні листи, звернення, інвентарна книга).
- Спостереження (за освітнім середовищем).
- Опитування (анкетування батьків, учнів, педагогічних працівників).

Критерій 5 Керівництво закладу освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру

Психологічний клімат у закладі освіти є визначальним чинником для створення комфортних умов для здобувачів освіти та педагогічних працівників. Саме від того, як саме і наскільки успішно керівництво закладу впливатиме на формування сприятливого психологічного клімату та атмосфери довіри між учасниками освітнього процесу, залежить досягнення мети діяльності закладу.

Визначальна умова для створення такої атмосфери – обґрунтованість і відкритість управлінських рішень. Учасники освітнього процесу повинні мати якомога більш відкрити та повну інформацію про те, які проблеми виникають у закладі – і як вони вирішуються. Накази, розпорядження, вказівки, рекомендації керівництва, які стосуються діяльності закладу, мають бути добре підготовлені та обґрунтовані. Кожен учасник освітнього процесу має знати, чим саме визначається необхідність того чи іншого рішення – і які наслідки це рішення матиме.

Оцінювання виконання критерію

- Наскільки учасники освітнього процесу задоволені загальним психологічним кліматом у закладі освіти?
- Як учасники освітнього процесу оцінюють дії керівництва, спрямовані на формування відносин довіри та конструктивної співпраці?
- Чи на достатньому рівні керівництво закладу забезпечило доступ учасників освітнього процесу та представників місцевої громади до спілкування із керівництвом (особистий прийом, звернення, використання сучасних засобів комунікації тощо)?

Чи вчасно керівництво закладу розглядає звернення учасників освітнього процесу?

- Чи вживаються за результатами розгляду звернень учасників освітнього процесу рішення відповідні заходи реагування?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (журнал реєстрації звернень громадян, накази керівника з питань *основної* діяльності, накази керівника з кадрових питань).
- Опитування (анкетування батьків, учнів, педагогічних працівників, інтерв'ю з практичним психологом, соціальним педагогом).

Критерій 6 Заклад освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах

Інформування закладом освіти учасників освітнього процесу та громади про свою діяльність є критично значущою складовою управлінського процесу. Без оперативного та повного інформування неможливо створити та підтримувати довіру до роботи закладу, що є обов'язковою умовою для ефективної освітньої діяльності. Саме тому керівництво має організовувати діяльність закладу освіти на умовах інформаційної відкритості та комунікації з учасниками освітнього процесу і громадою.

Найважливішим компонентом цієї роботи є безумовне виконання вимог статті 30 Закону України «Про освіту», яка визначає, що саме заклад має оприлюднювати в обов'язковому порядку.

Про що саме і як саме інформувати додатково – вирішує сам заклад освіти. Головний принцип інформування – повідомляти про те, що важливо, насамперед для батьків, які є найбільш зацікавленою та критично налаштованою аудиторією.

Як оцінити виконання критерію

- Чи наявні у закладі ресурси (майданчики) для інформування (сайт, сторінки закладу у соціальних мережах, дошки оголошень, інформаційні стенди тощо)?
- Чи відповідає структура та зміст інформації на відкритих загальнодоступних ресурсах вимогам статті 30 Закону України «Про освіту»?
- Наскільки регулярно оновлюється інформація?
- Наскільки повно оприлюднена інформація відображає важливі аспекти діяльності закладу освіти?
- Які форми комунікації з учасниками освітнього процесу та громадою використовує школа? Наскільки ці форми ефективні?
- Як батьківські збори сприяють комунікації між батьками та педагогічними працівниками?

Методи збору інформації

- Спостереження (за освітнім середовищем).
- Опитування (анкетування батьків, учнів; запитання для самоаналізу).

ІУ.Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.

Критерій 1. Керівник закладу освіти формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми

Запорука високого рівня освітньої діяльності – висококваліфіковані та відповідальні працівники, насамперед – педагогічні. Саме тому забезпечення закладу освіти кваліфікованими педагогічними та іншими працівниками є найважливішим завданням керівництва. Формуючи кадровий склад, забезпечуючи його оптимізацію, керівництво закладу має враховувати його специфіку.

Як оцінити виконання критерію

- Чи забезпечує штатний розпис закладу освіти виконання освітньої програми?

- Чи всі предмети викладаються педагогічними працівниками, які мають відповідний фах?
- Чи повністю укомплектований штат педагогічними працівниками відповідної кваліфікації?
- Що саме робить і що може зробити керівництво закладу, щоб укомплектувати штат?
- Які ресурси пошуку кадрів задіяні? Наскільки вони ефективні?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (освітня програма, штатний розпис, статистичні звіти).

Критерій 2. Керівництво закладу освіти за допомогою системи матеріального та морального заохочення мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності.

Матеріальне стимулювання працівників

Сучасний стан організації та фінансування освіти надає керівнику закладу не так багато можливостей для безпосереднього матеріального (грошового) стимулювання працівників. Але навіть наявні можливості дозволяють застосовувати деякі способи мотивації: як заохочення, так і стягнення. Наприклад, премії і доплати працівникам можуть бути змінені рішенням керівника та за узгодження профспівкової організації (у разі її існування у закладі).

Нематеріальне стимулювання

В умовах обмеженості ресурсів та нормативної бази для матеріального стимулювання працівників закладів загальної середньої освіти високу цінність для підтримки професійної діяльності мають заходи нематеріального стимулювання. Це можуть бути традиційні для нашого суспільства методи морального заохочення: подяки, грамоти, почесні відзнаки тощо.

Оцінювання виконання критерію

- Чи містять наявні у закладі освіти документи, які визначають принципи та процедури матеріального та морального стимулювання працівників, чіткі критерії застосування цих заходів?
- Чи обізнані працівники закладу з підставами для матеріального та морального стимулювання?
- Наскільки регулярно та обґрунтовано здійснюється матеріальне та моральне заохочення працівників?

- Чи вважають працівники закладу справедливими принципи та практику застосування матеріального та морального заохочення?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (штатний розпис, накази керівника з кадрових питань).
- Опитування (анкетування педагогічних та інших працівників)

Критерій 3. Керівництво закладу освіти сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників

Постійний професійний розвиток та підтримка власної професійної траєкторії кожного педагогічного працівника – абсолютно необхідна умова для якісної освітньої діяльності закладу освіти. Керівництво, враховуючи потреби закладу та особливості освітньої програми, має заохочувати та підтримувати методичну роботу педагогічних працівників, їхню участь у професійних конференціях, семінарах, курсах підвищення кваліфікації у різних формах, підготовку та публікацію матеріалів за темами професійної діяльності.

Важливим чинником є також професійне спілкування і самовдосконалення керівних працівників, що безпосередньо впливає на якість роботи закладу.

Ефективним способом підвищення професійної кваліфікації вчителів стали сучасні освітні онлайн-платформи, де можна пройти різноманітні курси, які можуть бути зараховані як частина необхідної перепідготовки у межах 150 годин на 5 років, що визначено підпункт 2 пункту 4 Прикінцевих та перехідних положень Закону України “Про освіту”). Наразі в Україні провідні позиції у галузі освітніх онлайн-проектів посідають освітні платформи, які пропонують освітянам велику кількість безкоштовних онлайн-курсів:

- платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus;
- студія онлайн-освіти EdEra.

Оцінювання виконання критерію

- Наскільки вчителі задоволені можливостями професійного розвитку у закладі?
- Чи надає заклад вчителям можливості для професійного розвитку?
- Чи підтримує керівництво прагнення вчителів до постійного професійного вдосконалення? Яким чином?
- Чи розглядають методичні комісії, педрада питання професійного вдосконалення? Які рішення ухвалюються?
- Чи ефективна реалізація рішень, спрямованих на підвищення професійного рівня вчителів?

- Чи інформує керівництво педагогічних працівників про сучасні форми і методи професійного самовдосконалення?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (протоколи засідань методичних комісій, педагогічної ради).

У. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою

Критерій 1 У закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу

Дотримання прав учасників освітнього процесу та виконання ними відповідних обов'язків можливе лише за умови, що ці права і обов'язки сформульовані та відомі тим, хто ними послуговується у повсякденному житті. Ключовим правом, на реалізацію якого спрямована діяльність закладу освіти, є право на освіту у безпечному та комфортному освітньому середовищі. *Ці права та пов'язані з ними обов'язки визначені статтями 53-55 Закону України «Про освіту».*

Норми Закону мають бути конкретизовані, сформульовані та закріплені у низці документів закладу. Ці документи реалізують принцип людиноцентризму, який забезпечує повагу до кожної людини, прийняття її унікальності та права на вільний вибір:

- **Статут закладу** містить опис основних принципів освітнього процесу, визначає ключові права та обов'язки всіх його учасників.
- **Освітня програма** дозволяє реалізувати право на освіту через практичну діяльність всіх учасників освітнього процесу саме у процесі навчання. Ця програма розробляється відповідно до державних стандартів загальної середньої освіти, має враховувати потреби та інтереси учнів, спроможності закладу освіти.
- **Правила поведінки** визначають, як саме мають реалізовуватися стосунки між учасниками освітнього процесу, щоб освітнє середовище було вільним від будь-якого насильства та формувало атмосферу конструктивного спілкування та співпраці. Докладніше про створення таких Правил – Критерій 1.2.2. «Правила поведінки учасників освітнього процесу».
- **Правила внутрішнього розпорядку** визначають оптимальні умови для комунікації учасників освітнього процесу та їхні права і обов'язки.

Оцінювання виконання критерію

- Які внутрішні документи ліцею визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу?
- Чи задовольняє освітня програма потреби учасників освітнього процесу в якійсь освіті?

Чи розроблені та оприлюднені у закладі Правила поведінки, які стосуються всіх учасників освітнього процесу?

- Чи всі учасники освітнього процесу долучалися до розроблення правил шкільного життя?
- Чи була врахована під час розроблення цих правил думка учнів та батьків?
- Чи обізнані учасники освітнього процесу із своїми правами та обов'язками?

Методи збору інформації

- Опитування (анкетування батьків, анкетування учнів, анкетування педагогів).

Критерій 2. Управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу

Будь-яке управлінське рішення може бути ефективним лише за умови, якщо це рішення базується на своєчасній та достовірній інформації, відповідає потребам закладу та враховує пропозиції тих учасників освітнього процесу, яких воно стосується. Для керівника критично важливо організувати управлінський процес таким чином, щоб весь час «тримати руку на пульсі», контролювати стан справ у закладі, регулярно отримувати інформацію про проблеми та пропозиції щодо можливих варіантів їх вирішення.

Організаційні форми отримання важливої інформації можуть бути різними, на вибір керівника.

Оцінювання виконання критерію

- Чи мають учасники освітнього процесу можливість впливати на ухвалення управлінських рішень?
- Як саме враховані або можуть бути враховані пропозиції керівництвом закладу?
- Які процедури отримання пропозицій від учасників освітнього процесу та ухвалення рішень за їх розглядом застосовуються у закладі освіти?
- Наскільки ефективні ці процедури? Чи дозволяють вони ефективно оцінити надані пропозиції та ухвалити за результатами розгляду обґрунтовані рішення?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (протоколи нарад, педагогічної ради).
- Опитування (анкетування батьків, учнів, педагогів).

Критерій 3 Керівництво закладу освіти створює умови для розвитку громадського самоврядування

Основою створення у закладі освіти умов для якісної освіти є послідовне запровадження та підтримка керівництвом закладу педагогіки партнерства між усіма учасниками освітнього процесу. Для цього керівництво закладу має забезпечувати необхідні умови для діяльності різноманітних форм громадського самоврядування (батьківські ради, учнівське самоврядування тощо).

Оцінювання виконання критерію

- Які осередки чи органи громадського самоврядування діють у закладі освіти?
- Як налагоджена комунікація між керівництвом закладу та органами громадського самоврядування?
- Чи своєчасно (не рідше одного разу на рік) відбуваються загальні збори (загальношкільні конференції) закладу освіти?
- До розроблення яких важливих політик/ процедур були залучені учасники освітнього процесу?
- Чи всі пропозиції учасників освітнього процесу отримують оцінку та зворотній зв'язок від керівництва закладу?
- Які є у закладі успішні приклади реалізації пропозицій учасників освітнього процесу?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (Статут закладу освіти, положення про органи громадського самоврядування у закладі освіти, правила поведінки учасників освітнього процесу).
- Опитування (анкетування батьків, анкетування учнів, анкетування педагогів, інтерв'ю з представником самоврядування).

Критерій 4. Режим роботи закладу освіти та розклад занять враховують вікові особливості здобувачів освіти, відповідають їх освітнім потребам

Розпорядок дня та розклад занять визначають, як саме школа організує поточну діяльність. Головний принцип цих документів – в їх основу покладений принцип дитиноцентризму, вони мають бути максимально зручними для дітей, враховувати їхні вікові особливості та забезпечувати можливості для гнучкого використання різноманітних організаційних форм навчання і викладання.

Оцінювання виконання критерію

- Чи є режим роботи закладу: час початку і завершення занять, тривалість перерв – комфортним для учасників освітнього процесу?

- Наскільки повно розклад занять відповідає вимогам виконання освітньої програми закладу?
- Чи дозволяє розклад занять поєднувати інші форми організації освітнього процесу, окрім класно-урочної?
- Чи враховує режим роботи закладу освіти вікові особливості дітей?
- Чи розклад уроків не призводить до нерівномірного навантаження педагогічних працівників?
- Чи використовуються прийоми автоматизації для складання розкладу? Наскільки ефективно?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (режим роботи закладу, Статут закладу, освітня програма закладу, розклад занять).
- Опитування (анкетування батьків та учнів, інтерв'ю з представником самоврядування).

Критерій 5 У закладі освіти створюються умови для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план (частина 9 статті 1 Закону України «Про освіту»).

Оцінювання виконання критерію

- Чи звертаються учні та/або їхні батьки до школи із заявами про запровадження індивідуальних навчальних планів?
- Як керівництво закладу підтримує прагнення батьків до створення індивідуальних освітніх траєкторій?
- Чи практикується у закладі освіти розроблення індивідуальної освітньої траєкторії учня? Якщо ні, то чому? Якщо так, то з якими труднощами стикаються у його впровадженні?
- Які заходи у закладі освіти здійснюються для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дитини?
- Чи аналізується досягнення цілей, які визначені індивідуальними навчальними планами для конкретних здобувачів освіти?

Методи збору інформації

- Вивчення документації (індивідуальні навчальні плани (у разі наявності); протоколи засідань педагогічної ради; протоколи засідань методичних об'єднань (методичних комісій); журнал реєстрації звернень громадян).

УІ Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління КПТМЛ.

У Криворізькому професійному транспортно-металургійному ліцеї здійснюється збір, узагальнення, аналіз та використання відповідної інформації для ефективного управління освітнім процесом та іншою діяльністю. Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності в закладі освіти сприяють електронна система збирання й аналізу інформації та частково система електронного документообігу. При оцінці якості освітнього процесу використовуються комп'ютерні технології для обробки досягнень кваліметрії. Для обміну інформацією з якості освітнього процесу використовується відео- аудіо- і магнітні носії інформації, розмножувальна техніка.

У закладі створений банк даних (статистика) за результатами освітнього процесу та освітньої діяльності: - статистична інформація форм;

- інформаційна база про якість освітнього процесу на рівні різних груп;
- інформаційна база про результати державної підсумкової атестації в співставленні з річними показниками;
- інформаційна база про результати державної кваліфікаційної атестації в співставленні з річними показниками
- інформаційна база про результати зовнішнього незалежного оцінювання в співставленні з річними показниками;

Для забезпечення більш широких і різноманітних зв'язків закладу із зовнішнім середовищем, у тому числі доступу до різних баз даних, джерел інформації КПТМЛ підключено до швидкісного Інтернету. Є зона Wi-Fi для вільного користування. Для забезпечення створення єдиного інформаційного поля та забезпечення публічності інформації про заклад освіти КПТМЛ функціонує офіційний сайт. Публічність інформації про діяльність закладу забезпечується згідно зі статтею 30 Закону України «Про освіту».

На офіційному сайті розміщуються:

- статут закладу освіти;
- ліцензія на провадження освітньої діяльності;
- Посилання на Інфоресурс, де зазначено перелік ліцензованих професій;
- структура та органи управління закладу освіти;
- кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;
- освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;
- мова освітнього процесу;
- наявність вакантних посад;
- матеріально-технічне забезпечення закладу освіти; - результати моніторингу якості освіти;
- річний звіт про діяльність закладу освіти;

- правила прийому до закладу освіти;
- умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

Крім зазначеного, на сайті розміщуються фінансові звіти про надходження та використання всіх коштів, отриманих як благодійна допомога. Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті, систематично поновлюється. З метою використання інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного управління освітнім процесом в закладі освіти створено інформаційно-освітнє середовище на порталі інформаційної системи управління освітою (ІСУО).